

Νόνικα Γαληνέα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ του Άγγελου Δεληβοριά

Δεν νομίζω πως θα διαφωνούσε κανείς, αν υποστήριζα ότι το Θέατρο δεν είναι επάγγελμα· ότι γι' αυτό και οι άνθρωποι που το υπηρετούν δύσκολα θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως επαγγελματίες, με την τρέχουσα τουλάχιστον σημασία του όρου. Πολλοί έχουν βέβαια μιλήσει για ένα λειτουργήμα και για τους λειτουργούς του. Στους εσωτερικούς ωστόσο μηχανισμούς της θεατρικής λειτουργίας θα έλεγα πως διακρίνεται μάλλον ένας συγκεκριμένος τρόπος ζωής, τον οποίον επιλέγουν μόνον όσοι δονούνται από κάποιον ιδιαίτερο ψυχισμό, όσους ευλόγησε ο Θεός με ό,τι κι αν σημαίνει η λέξη ταλέντο, όσοι πιστεύουν αντέχοντας, χωρίς να παραιτούνται. Θα τολμούσα μάλιστα να παραβάλω τα θεατρικά γεγονότα με τα μυστηριακά εκείνα τελετουργικά, όπου, εκτός από τους προκαθορισμένους αριθμούς ορισμένων βασικών συντελεστών, συμμετέχουν ενεργά και πολλοί άλλοι, μνημένοι και αμύητοι, στις πιο ευτυχισμένες στιγμές όλου μαζί. Και επειδή η φύση του Θεάτρου δεν είναι επαγγελματική, θεωρώ αυτονόητο ότι και η ζωή του δεν εξαρτάται από διπλώματα ή άδειες εργασίας, από πολυετίες και φύλλα ποιότητας, από πανελλήνιους διαγωνισμούς, ανώτατα συμβούλια επιλογών, δημοσιοϋπαλληλικούς κώδικες και εργατικά δίκαια. Ότι συνεπώς δεν υπόκειται ούτε στους νόμους που επιβάλλουν τις τριακονταπενταετίες ούτε και στους κανόνες που καθορίζουν τα κλιμάκια των συνταξιοδοτήσεων.

Δεν θα πρωτοτυπήσω διακηρύσσοντας ότι το Θέατρο υπερβαίνει όλες τις δεσμεύσεις της ηλικίας του χρόνου, ενώ ταυτόχρονα ξεπερνά ακόμα και τις μεγαλύτερες αποστάσεις που παρεμβάλλει η έκταση του χώρου ανάμεσα στους σπινθήρες των πρώτων ερεθισμάτων και στις πραγματώσεις του εκάστοτε τελικού αποτελέσματος. Όπως και κάθε δημιουργική εκδήλωση της εκφραστικής ιδιοφυΐας του ανθρώπου, διαθέτει άλλωστε την έμφυτη ικανότητα, τη δυναμική σωστότερα, να παρακάμπτει τα φράγματα

της γλώσσας και τις ιδιαιτερότητες των εθνικών παραδόσεων, τα σύνορα του γεωγραφικού κατακερματισμού, μαζί με τα όρια των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων, ό,τι δηλαδή φαινομενικά τεμαχίζει το ουσιαστικά ενιαίο, οικουμενικό υπέδαφος του πολιτισμού. Ακριβώς επειδή το εμπυχώνουν, σαν τους φανατικά ταγμένους σε ιερές αποστολές, μόνον όσοι μπορούν να το τροφοδοτούν με την αποκλειστική τους αφοσίωση και την απέραντη αγάπη τους, με το ασίγαστο πάθος και την εξοντωτική τους δουλειά, με τη συνεχή πάντοτε παρουσία τους: Χωρίς να φεύγουν, χωρίς να επιστρέφουν, χωρίς να αφήνουν κάποιες, έστω και ανεπαίσθητες, ρωγμές σε μια άρρηκτα συνεκτική σχέση τόσο με το αντικείμενο όσο και με τον κόσμο που το υπηρετεί.

Οι άνθρωποι του Θεάτρου δεν αμφιβάλλω καθόλου πως θα καταλάβουν αυτόματα τον λόγο που προσανατολίζει την ιχνηλασία μου. Μια διαισθητική περισσότερο ανησυχία ότι το νοηματικό περιεχόμενο του πρόσθετου τίτλου που έδωσε η Νόνικα στη νέα έκδοση του βιβλίου της θα μπορούσε ενδεχομένως να παρερμηνευθεί. Αναφέρομαι βέβαια στο «Επέστρεψε», το οποίο, όμως, όπως και στην ποιητική εξέλιξη της σημασιολογίας του, δεν θα έπρεπε να προσληφθεί με τον φορτισμό της υλικότητας μιας παρότρυνσης για επιπλέον δημιουργική δράση. Αλλά με την πνευματική χροιά μιας προσταγής προς τα αποθέματα της μνήμης, μιας εντολής, αν θέλετε, για τη συνεχή εγρήγορση της συνείδησης. Αυτή προβάλλει και γενικότερα οπωσδήποτε μέσα από τις σελίδες ενός οδοιπορικού σαν κατάθεση τιμής, ευγνωμοσύνης μάλλον σε όλους όσοι συνοδεύουν, συντροφικά πάντοτε, τη συγγραφέα του, στο συναρπαστικό ταξίδι που μας προσκαλεί.

Μάρτιος 2007

Επέστρεφε

Επέστρεφε συχνά και παίρνε με,
αγαπημένη αίσθησις, επέστρεφε και παίρνε με—
όταν ξυπνά του σώματος η μνήμη,
κ' επιθυμία παληά ξαναπερνά στο αίμα·
όταν τα χείλη και το δέρμα ενθυμούνται,
κ' αισθάνονται τα χέρια σαν ν' αγγίζουν πάλι.
Επέστρεφε συχνά και παίρνε με την νύχτα,
όταν τα χείλη και το δέρμα ενθυμούνται...

Κ. Καβάφης